

TEKIJÄNOIKEUDEN TIEDOTUS- JA VALVONTAKESKUS RY

VUOSIKERTOMUS 1.1.2020–31.12.2020

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry (TTVK) on voittoa tavoittelematon rekisteröity yhdistys. TTVK:n tehtävänä on mahdollistaa luova työ ja yrittäjäyys Suomessa tekijänoikeuksia turvaamalla ja tukea jäsenorganisaatioidensa edustamien oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksien valvontaa puuttumalla aktiivisesti piratismiin sekä ehkäisevin keinoin että tekijänoikeuslain täytäntöönpanolla. Lisäksi TTVK tiedottaa ajankohtaisista tekijänoikeuteen ja piratismiin liittyvistä asioista, tarjoaa tekijänoikeudellista koulutusta ja neuvontaa sekä tuottaa aiheeseen liittyvää materiaalia.

Vuonna 2020 TTVK edusti laaja-alaisesti yhteensä 15 suomalaisen luovan alan yhdistyksen ja yrityksen oikeudenhaltijoita Suomessa. Lisäksi yhteistyötä jatkettiin Motion Pictures Associationin (MPA) kanssa. TTVK:n toiminnan kulut katettiin jäsenmaksuilla, joista osa kanavoitiin perinteisesti hyvitysvaroista. Vuosille 2020–2022 päivitetyn toimintastrategian mukaan TTVK:n toiminnan ytimessä on neljä eri osa-aluetta: valvonta, koulutus, viestintä ja tekijänoikeuskasvatus sekä yhteiskunnallinen keskustelu. Strategian mukaisesti luovien sisältöjen luvattomaan käyttöön pyrittiin puuttumaan nopeasti ja tehokkaasti, luvattonta käyttöä ehkäistiin ja lisäksi tiedotettiin tekijänoikeuksista ja tuotettiin tekijänoikeuskasvatusaineistoja.

Tekijänoikeuksien valvonta

Maksamattomista taiteen jälleenmyyntikorvauksista annettiin huhtikuussa 2020 ensimmäistä kertaa tuomio rikosasiassa. Pohjois-Savon käräjäoikeus katsoi osakeyhtiön, jonka nimissä taidemyyntiä oli harjoitettu, olevan velvollinen suorittamaan Kuvastolle maksamatta jääneet jälleenmyyntikorvaukset. Lisäksi yhtiön vastuuhenkilö tuomittiin näiden osalta kavalluksesta. TTVK hoiti vuoden 2020 aikana oikeudenhaltijoiden valtuuttamana myös muita oikeudenkäyntejä käräjä- ja hovioikeuksissa.

TTVK:n suorittama valvonta kohdistui vuonna 2020 pääosin internet-ympäristöön. TTVK:n tekemillä alasottoilmoituksilla poistettiin YouTube -palvelusta yhteensä 1994 videota vuoden aikana. Valtaosa poistoista koski kotimaisia av-sisältöjä, mutta joukossa oli myös äänitemusiikkia ja äänikirjoja. Muita poistopyyntöjä ja valvontakirjeitä lähetettiin satojen teosten osalta 142 kappaletta lähes kaikkien TTVK:n

jäsenten nimissä. Kirjapiratismia on havaittu yhä enenevässä määrin, ja TTVK laittoikin alasottopyyntöjä sekä äänikirjoista että e-kirjoista vuoden aikana satunnaisesti eri alustoille. Erilaisia av-sisältöjä luvattomasti erityisesti suomalaisille tarjoavien palvelujen määrä vaikuttaa hieman vähentyneen vuonna 2020. Palvelut sijaitsevat ulkomailla, mutta ne tarjoavat myös kotimaisia elokuvia ja tv-sarjoja sekä ulkomaisia sisältöjä suomeksi tekstitettynä.

TTVK jatkoi kuvataiteen myyntipaikkojen määrän kartoittamista Suomessa ja toimitti myynnistä tekemiään havaintoja Kuvastolle jälleenmyyntikorvauksen selvittämiseksi. Tämän lisäksi taidemyyntikohteita tarkastettiin myös internetin välityksellä. TTVK jatkoi alkuvuodesta 2020 MTV:n CMore -kanavalla välitettyjen UEFA:n jalkapallolähetysten (Mestarien liiga ja Eurooppa-liiga) tarkastuksia ravintoloissa. Syksyllä ravintolatarkastuksia jatkettiin CMoren SM-liigan jääkiekkolähetysten osalta.

Fyysisen tallennepiratismien määrä on Suomessa vähäistä. Kenttätarkastusten määrään vaikutti vuonna 2020 myös koronatilanne ja siitä johtuvat rajoitukset.

Tekijänoikeudellinen tiedotus ja koulutus

TTVK:n tekijänoikeuteen, piratismiin ja täytäntöönpanoon erikoistuneet lakimiehet antoivat ympäri vuoden maksutonta yleistä tekijänoikeusneuvontaa puhelimitse ja sähköpostitse yli 650 kertaa. TTVK:n henkilöstö myös luennoi tekijänoikeuksista sekä piratismista ja täytäntöönpanosta eri kohderyhmille valtakunnallisesti yhteensä 15 tilaisuudessa. Koulutusta annettiin muun muassa luovalla alalla toimiville ammattiryhmille.

Tekijänoikeuskasvatuksen osalta vuosi alkoi perinteisesti Educa-messuilla. TTVK:n standilta annettiin tekijänoikeusneuvontaa, esiteltiin saatavilla olevia oppimateriaaleja ja tarjottiin kouluvierailuja. Helmikuussa TTVK osallistui Tekijänoikeus.fi -nimen alla perinteiseen tapaan myös Mediataitoviikolle. Tekijänoikeus-aiheista Älypää -tietovisaa pelattiin vuoden mittaan lähes 120 000 kertaa. Vuoden merkittävin tekijänoikeuskasvatuksellinen hanke oli keväällä 2020 yhteistyössä Nuorten Akatemian kanssa suunniteltu ja toteutettu Tie tekijänoikeuteen -mobiilipeli. Helsingin kuvataidelukion opiskelijat osallistuivat kahdessa työpajassa pelin suunnitteluun ja testaukseen. Seppo -alustalle tuotettu digitaalinen oppimispeli on saatavilla suomeksi ja ruotsiksi ja se on kouluille ilmainen.

Lokakuussa 2020 teetätettiin Taloustutkimus Oy:llä jälleen perinteinen Tekijänoikeusbarometri, jolla tutkittiin tietoverkkopiratismien laajuutta Suomessa ja suomalaisten asenteita sitä kohtaan. Laittomien piraattipalveluiden käyttäjien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta viime vuosiin verrattuna, mutta laillisten sisältöpalveluiden käyttö vaikuttaa lisääntyneen. Laajempi katsaus barometrin tuloksiin on julkaistu TTVK:n tiedotteessa.

Yhteiskunnallinen keskustelu

TTVK:lla seurattiin vuoden 2020 aikana aktiivisesti täytäntöönpanoa koskevia EU-hankkeita sekä Euroopan unionin tuomioistuimen (EUT) tuomioita ja tiedotettiin niistä jäseniä. Myös EUT:n toiminta hidastui koronan vuoksi ja siellä on edelleen vireillä ennätysmäärä ennakkoratkaisupyyntöjä, joilla on merkitystä myös tekijänoikeuden täytäntöönpanoon.

TTVK lausuu tarvittaessa sen toimialaan kuuluvista lainsäädäntöhankkeista. TTVK:n vuoden 2020 aikana antamat asiantuntijalausunnot koskivat mm. tekijänoikeudesta digitaalisilla sisämarkkinoilla annetun ns. DSM-direktiivin artikla 17 kansallista voimaansaattamista sekä komission digipalvelusäädöstä (Digital Services Act). Siihen liittyen erityisesti kysymykset verkossa toimivien välityspalvelujen huolellisuusvelvoitteista (duty of care) ja elinkeinonharjoittajien jäljitettävyydestä nettiympäristössä (Know Your Business Customer) ovat olennaisia kaikkiin oikeudenloukkauksiin puuttumisen mahdollistamiseksi. 80 eri toimijan yhteiset vetoomuskirjeet ovat luettavissa KYBC:n sivuilta.